

Lucas Bacmeister Andreas Hojer

Quaestiones Aliquot Illustriores De Vocatione Et Dimissione Ministrorum Ecclesiae, Decade Comprehensae: Et ad disputationem publicam

Rostochii: Pedanus, 1613

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn737662360>

Druck Freier Zugang

Verk. v. A. Hovieris
L. Bacmeister.
R. U. theol. 1613.

QUESTIONES ALIQUOT ILLUSTRIORES
DE
VOCATIONE ET
DIMISSIONE MINISTRO-
RUM ECCLESIAE, DECADE
COMPREHENSÆ:

*Et ad disputationem publicam in Academia
Rostochiensē propositā: de quibus*

PRESIDE

LUCA BACMEISTERO,
S. Theologiæ Doctore & Professore publico,
jamq; Gustroviensis dioceseos Superin-
tendente,

RESPONDEBIT

M. ANDREAS HOIERUS
Uldomensis Pomeranus.

Die 5. Junij horis matutinis in auditorio Majori.

ROSTOCHII

Typis Joachimi Pedani, Anno 1613.

45.

INVESTITIO
REVERENDIS, EXCELLENTISSIMIS ET
CLARISSIMIS VIRIS,

DN. PAULO TARNOVIO
REVERENDÆ FACULTATIS,
Theolog. Spectabili Seniori,

DN. EILHARDO LUBINO:
S.S. THEOLOGIÆ DOCTORIBUS, ET
Professoribus publicis in Illustrissimorum Principum
Megapolitanorum Academia
celeberi m̃a,

ET

Eximio & Clarissimo Philosopho,

DN. M. IOHANNI SLEKERO
IBIDEM PROFESSORI PHYSICES
acutissimo, & S.S. Theologiæ Candidato
meritissimo.

*Dominis Præceptoribus & Promotori-
bus æternum colendis*

Offero & inscribo observantiæ
debitæ causâ

*M. Andreas Hojerus
Resp.*

THESES THEOLOGICÆ
 DE ILLUSTRIORIBUS ALIQUOT QUÆSTIONIBUS VOCATIONIS & DIMISSIONIS ECCLESIASTICÆ, DECADÈ COMPREHENSIS.

T H E S I S I.

Essequens legitima & divina vocationi, & brevi ex Academica hac statione ad vicinarum Ecclesiarum ΠΡΟΧΟΡΙΟΥ ΟΥ ΔΕΩ migraturus, placuit valedictionis loco illustriores aliquot quæstiones de Vocatione & dimissione Ecclesiastica ad placidam & amicam collationem proponere.

2. Ut verò rem cum ratione suscipiamus: Finiemus Vocationem esse ritum à DEO institutum, quo persona idonea vocatur ad docendum purè Verbum DEI, & ad dispensanda sacro sancta sacramenta.
3. Estq; vel mediata, vel immediata.
4. Mediata est, quando DEUS per Ecclesia ministerium & vocem vocat.
5. Immediata est, quâ DEUS ad docendam verbum vocat homines, vel per visionem, vel per presens colloquium.
6. His præmissis ad controversas quæstiones accedimus, ex- Quæstio Prima
 ordium à genere sumentes. Ubi quaritur, An vocatio Ecclesiastica sit ἐκ τῶν ἐν δὲ αὐτῷ φῶρον?
7. Negamus nos contra furorem τῶν ἀποστόλων. 1. Quia discipulis apostolorum fuit necessaria: 2. Quia Ecclesiastes vocandus ut Aaron. Heb. 5, 4. 3. Quia docentem certum reddit DEUM velle sui opera, & per suum ministerium efficacem

fore. Es. 49, 2. 1. Tim. 4, 14. 4. Quia ipse Christus populares suos Nazarethanos de ministerij sui certitudine edoctrurus, à suà vocatione orditur Luca 4, 18. 5. Quamobrem & omnes. Prophetæ & Apostoli, ad majorem auctoritatem sibi apud auditores comparandam, semper præmittunt vocationis suæ certitudinem. 6. Quia vocatio ad munera politica non est ἀδιάφορα: Ergò multò minus ad Ecclesiastica. 7. Multi erronei fanatici se intruderent, si ἀδιάφορον esset vocatio. 8. Si tantum illi audiendi sunt, qui sunt à Deo missi, vocatio certè est necessaria. At illud verum Jer. 27, 14. Ubi ait Dominus, nolite audire verba istorum, quia non misi eos: & ipsi prophetant falsa in nomine meo. Item Jer. 23, 21. Rom. 10, 15. Ergò

8. Non moramur hic obloquentes Anabaptistas garrientes: Apostolus 1. Cor. 16, 15. Stephanæ familiam commendat, quæ ordinavit seipsam in διακονίαν sanctorum. 9. Vocatus & non vocatus predicare possunt: & per consequens vocatio est ἀδιάφορα.

9. Primum enim διακονία, vox hoc loco non tam officium docendi, quam istiusmodi functionem Ecclesiasticam denotat, quæ pauperum aliarumq; rerum ad Ecclesiæ commodum pertinentium cura agitur, quam qui hodiè habent, dicuntur Jurati Ecclesiæ: olim διακονοί: & hanc significationem hujus loci esse existimamus.

10. Deinde ordinationis vocem ex isto Pauli loco, qui est 1. Tim 3, 1. interpretamur. Qui Episcopatum desiderat, hoc est operas suas Ecclesiæ spontè & ultrò offert, bonum opus desiderat. Unde dicimus Stephanam cum domo suâ se ultrò obtulisse ad docendi ministerium Divo Apostolo ac Ecclesiæ, & laboriosum atq; molestum illud vita generasse: quod homini pio & ad ministerium idoneo licitum est, jure vocandi interim relicto, cui debetur.

11. Deniq; notari hic imprimis volumus & illud, loqui nos de proprijsima vocatione, qua certis hominibus potestatem concedit

cedit publicè docendi populum ex verbo DEi, & ritè dispensandi
dominica Sacramenta.

12. Ab hac questione transitum facimus ad locum causa-
rum, ex quo duo potissimum in controversiam veniunt. Primo,
Penes quos nimirum sit Jus vocandi, seu per quos tanquam
per media DEus hodiè eligere & vocare velit Ecclesiasten.
Vbi nostra schola, Toti Ecclesia, omnibùq; in ea ordinibus; Eccle-
siastico nimirum, Politico, & plebeio jus illud competere docent.

Quaestio
Secunda.

13. Ad hanc autem controversiam rectius expediendam,
duo sunt expendenda: prius est: Totè Ecclesia Jus ministros
Ecclesia eligendi & vocandi commune esse. Deindè caussa consti-
deranda, cur nulli ordini soli, jus vocandi permittatur.

14. Ad Totam Ecclesiam jus illud pertinere, & auctorita-
te scripturarum, & ratione probamus.

15. Auctoritates & exempla sunt non pauca: è quibus
hac tria huc apponimus. Act. 1, 23. Matthias totius Ecclesia con-
sensu eligitur & renunciatur apostolus. Eodem modo presbyteria
Ecclesiarum Antiochena, Lystrensis & Iconiensis constituuntur.
Act. 14, 22. Deniq; Ecclesia Corinthiaca jus illud concedit Pau-
lus, inquitens, Quos probaveritis per Epistolas, eos mittam,
1. Corinh. 16, 3.

16. His accedit ratio: Quod omnes concernit, ab o-
mnibus fieri debet, & qui omnibus praesuturus est, in ejus electione
omnes ut consentiant, valde est conveniens.

17. Taceo veteris Ecclesia consuetudinem, de qua multi
extant Canones a quod Gratianum distinct. 23. 24, 62. 63. Idemq;
comprobant exempla Ambrosij, Eusebii successoris Augustini, &
aliorum: de quibus videatur Socrates lib. 4. cap. 25. Theodor.
lib. 4. cap. 6. Sozomen. lib. 6. cap. 24. Augustin. Ep. 110.

18. Etsi itaq; Magistratus, tempore quidem apostolorum,
quippe adhuc Ethnicismo addicti, in Electione & vocatione mini-
strorum Ecclesia partes nulla fuerint succedente tamen tempore,

A 3 fidei

fidem Christianam amplectendo, inter Ecclesie membra, locum,
& quidem non postremum obtinuit: atq; sic non tantum generali
hac ratione, ut membrum Ecclesie, sed etiam modo hoc speciali,
quia debet esse ejusdem nutritius, & custos utriusq; tabule, ad
Electionem & vocationem hanc perinet, & jure meritissimo vo-
tum suum confert.

19. Accedimus ad causas, cur unus ordo solus Jus voca-
tionis sibi arrogare nec possit nec debeat.

20. Soli popello, id jus concedendum non est: quia ple-
rumq; sensu & affectu, non ratione ducitur: affectus autem saepe
etiam cautissimos transversum rapit. Quin & tot vulgaris ple-
becula capita, in sensum unum vix ac ne vix quidem cogi pos-
sunt.

21. Nec soli magistratui id jus competit. Magistratus enim
non est tota Ecclesia, sed tantum ejus pars: nec subditorum con-
scientijs, obtrudendo Ecclesijs invidis pastores, dominari debet;
cum non sit Dominus, sed nutritius Ecclesia. Esa. 49. 23. Sape
autem invasuri essent Ecclesias vel inepti vel seductores, si citra
& contra subditorum consensum Magistratus id facere attentaret:
cum non raro eveniat, ut magistratus, nescio an pie, sentiant, jus
esse in armis.

22. Deniq; nec soli clero Electio debetur: 1. Quia nec ipsi
Apostoli sibi solis jus illud sumpsere, sed Ecclesia suffragia petivere
& collegere: ut supra probatum est. 2. Quia in ministerijs jam
constituti, non sunt Domini Ecclesia, sed ministri tantum, operarii
& speculatores. 2. Cor. 3, 24. Ezech. 33, 2. Unde & Concilio
Carthaginensi 4. cap. 22. cautum esse legimus, ne solus Episcopus,
aut solus Presbyter eligat.

23. Summa ergo huc redit: Quod omnis eligendi & vo-
candi potestas penes totam sui Ecclesiam, cum hoc tamen convenien-
ti ordine, ut Presbyterio judiciu, magistratui seu Patroni arbitri-
um, populo suffragium relinquatur: quem morem & Illustrissi-

MORUUS

morum principum nostrorum Megapolensium revisa constitutio Ecclesiastica pag. 124. approbat, & servandum precipit.

24. Omni autem studio cavendum est, ne quispiam in iis obtrudatur vel ingeratur: Præterquam enim quod ita intrusus semper de vocatione sua hesitare & dubius esse cogitur, & vix unquam hilari animo & conscientia liberâ officium facere, & defectentes severitate debita castigare potest; ministerij etiam contemptus, suspiciones pravae, & nescio quid non, in auditorum animis inde enascitur, unde ministerium vilescere, ejusq; efficacia indices magis magisq; incipit decrescere.

25. In quam sententiam Gregorius Magnus Epist. 87. & 90. scribit. Legitimum pastorem eum non esse, qui gregi non assenti datur: Eandemq; ob causam patres Synodi Universalis Constantinopolitanae, Nectarium sine totius Cleri & populi approbatione, ordinare noluerunt.

26. Caterum antequam ad quaestionem aliam progrediamur, limitationibus quibusdam hic nobis cavere volumus.

27. Primum enim quod de totius Ecclesia, qua pastorem desiderat, consensu dicimus, non ita intellectum volumus, quasi in ministri alicujus defectu, singulorum membrorum Ecclesia etiam de infima plebe consensus requirendus sit: id enim ut longè foret difficilimum, ita turbis ac impedimentis non cariturum quavis videt: Sed sufficere arbitramur expressum consensum cum Cleri, tum magistratus, deniq; optimatum è populo: quos hodiè seniores, juratos, vel etiam quibusdam in locis diaconos appellant: quorum judicio reliqua Ecclesia jus & votum suum commisit.

28. Deniq; etsi praxis Apostolica ac succedentis Ecclesia ostendit ordinem jam dictum in Vocatione sanctè servatum: quia tamen subsequenter temporibus eundem vel promiscuè usurpatum, vel mutatum esse videmus: ita ut vel soli presbyterio, vel soli Magistratui, jus illud delatum sit, id, si horum ordinum

sp. etata

speccata integritas, fides, pietas, & in orthodoxam doctrinam constantia, non improbandum esse statuimus: idq; maxime si jure suo non abutantur, nec ineptos vel seductores pastores Ecclesijs obtrudant. Committitur enim aliena fidei, non amittitur jus, cui quis volens ad tempus renunciat. Neq; juris hujus abdicatio vel renunciatio expresso vel tacito consensu facta, in prejudicium aut praescriptionem juris, ordinis inferioris veri debet.

Questio
Tertia.

29. Pergimus ad alteram in loco caussarum questionem: An mediata vocatio per Ecclesiam facta, recte dicatur divina, seu à DEO esse profecta? Affirmativam probamus. 1. Quia Paulus Ecclesiae Ephesinae antistes & presbyteros per homines institutos, ab ipso Spiritu S. praepositos esse gregi suo pronunciat. Act. 20, 28. 2. Quia de se ipso & Timoth. mediate vocato scribit, nomine Christi legatione fungimur, tanquam DEO obsecrante per nos. 2. Cor. 5, 20. Et deniq; quia tam de mediate quam immediate vocatis ait, Christum post ascensum suum ad caelos, dedisse Apostolos, Prophetas, Evangelistas, Pastores ac Doctores. Ephes. 4, 11.

Questio
Quarta.

30. Hic duabus tertiam adijcimus questionem. An aliquis salvam conscientiam operas suas Ecclesiae offerre queat? Tuenmur itidem affirmantem sententiam, sed cum cautissimis temperamentis & conditionibus. Videndum enim est, 1. ut manus vel locus quem quis ambit, sit vacuum, ne eiciat eum, quem Jehova per Ecclesiam constituerat pastorem. 2. Ne ~~desiderat~~ munus, ex quo magistratus eiecit Ecclesiasten, non ob vitia surpitudinem, non ob verbi divini depravationem, non ob Sacramentorum corruptionem; sed vel propter liberiores reprehensiones tum fanaticorum, tum delictorum in quotidiana vita à magistratu vel primoribus alijs commissorum. Ne ergo aut cogaris ad placitum dicere & canis mutus esse, & conscientiam tuam silentio ladere; aut eandem fortuna aleam experiris praestat munus hoc pacto profanatum non desiderare. 3. ~~Non~~ DEI imprimis gloriam, ecclesiae adificationem &

new & incrementum, suasq; vires ac dona consideret; non sua
cutis delitiosas voluptates: sic enim carret antequam mittitur.
Deniq; iudoxia divina negotium totum pijs precibus commit-
tet, nec aureis artibus Vocationem extorqueat, & emendicet.

31. His observatis cautelis honestè, pie, & laudabiliter quis
munus Episcopale ambire potest: id enim faciens bonum opus de-
siderat: & talentum concreditum rectè collocat.

32. Hic non intempestivè quaritur, quid de Exspecta-
tavis, quas vocant, cum nondum vacante loco, Vivis ad-
huc pastoribus, successio-
num diplomata à patronis impe-
trantur, statuendum sit? Nos eas non tantum rectissimè à Boni-
facio 8. Cap. Ne captanda; de concess. prabenda, in sexto: Con-
cilio item Tridentino sess. 24. c. 19. (licet horum decretis, qua nec
ipse servant, non teneamur) damnatos asserimus: sed etiam legi
nature, imò bonis moribus contrarios esse censemus. Quid enim
surpius quam mortem alterius exspectare? Quid? quod talis ex-
spectans vix ac ne vix quidem de vocatione legitima certus esse,
illiq; in tentationibus incumbere potest: cum dubium sit nullum,
quin hoc pacto Ecclesiis sua in electione libertas adimatur, judi-
cium presbyterij negligatur, & sapissimè personam inus idonea ma-
gù idonea preferatur.

33. Quod si tamen contingat, ut pastori seni & emerito ad-
jungatur aliquis, qui spe successio-
nis laborum partem in se recipi-
at, tantum abest ut lege aliqua facere prohibeamur, ut etiam an-
tiquitatis exemplo id licere statnamus.

34. A causa efficiente transimus ad propria, ex quibus in
presentiarum unum duntaxat. movebimus dubium. Possitnè a-
liquis salvâ conscientia legitimè vocatus, relicta una Eccle-
sia transire ad aliam?

35. Licere id arbitramur. 1. Si adsit legitima vocatio. 2. Si
vocatus non possit sufficienter sacrarum literarum lectioni ac me-
ditationi vacare, vel propter stipendij exilitatem, vel propter an-
gustiam

B

gustiam

Lupus V.

Questio
Sexta.

gustiam rei familiaris, quâ presus horas studijs destinandas agricultura vel cura œconomica tribuere cogitur: vel propter negotiorum quotidianorum multitudinem, quibus occupatus opus uomini agit negligentius. 3. Si statuat se alibi locorum majore cum fructu Ecclesiæ DEL inservire posse; 4. Si tempore persecutionis se specialiter peti videat. 5. Et deniq; si bona cum gratia ab Ecclesiâ dimissionem impetrare possit.

36. Rationes hujus assertionis adducimus hæc. 1. Quia nusquam migrationes hujusmodi personarum Ecclesiasticarum simpliciter prohibitas esse in Scriptura sacra legimus: Sed contrarium potius innuere videtur J. hova ad Jeremiam inquisens, Ad quacung; te misero, ibis. Jer. 1. 7. 2. Quia Titum & Corinthiaca & Cretensium Ecclesiarum antistitem ac ministrum diversis temporibus fuisse constat. 2. Cor. 12, 17. Tit. 1. 5. 3. Quia tempore persecutionis specialis Christus fugam & loci mutationem mandat. Matth. 10, 23. eaq; in re Paulus & Barnabas exemplo nobis esse possunt. Act. 13, 46, 51. Deniq; praxis & historia Ecclesiastica patrum testatur, vix unum atq; alterum reperiri, qui uni solum Ecclesiæ per omnem suam vitam ita inservierit, ut non ad aliam quoq; vocatus transferit: ut latius alibi *ov* *oeq* ostendetur.

37. Non verò licere id existimamus. 1. Si quis majus lucrum & divitias, aut honorem etiam privatum appetat. 2. Si ex vacante Ecclesiâ fidelis pastor non ob turpitudinem vel doctrina vel vita fuerit ejectus, sed ob Zelum, quo flagravit in reprehendendis auditorum delictis. 3. Si commune aliquod periculum universo corpori Ecclesiæ vel à falsis doctoribus, vel aliunde immineat: tum enim centies mori aliave pericula subire præstat, quam oviculas mercenariorum instar deserere; & schismatico forsitan doctori locum dare. Vnde Lutherus dicere solitus fuit, se cum Juda in inferno conflagrare malle, quam locum præbere alicui corruptelista. Et deniq; si animadverterit, se non ingratum hæc-

nu suis auditoribus fuisse, nec sine fructu in Vin a Domini labo-
rasset. Hoc enim casu se suamq; commoda postponere convenit,
quam auditorum querelis & lachrymis se suamq; conscientiam
gravare.

38. Procedimus ad questionem ex divisione natam. An
Lutheri vocatio fuerit mediata vel immediata?

Quaestio
Septima.

39. Pro immediata ejus vocatione, sequentes Hypotheses
pramittimus. 1. Immediata vocatio est à solo Deo, non per ho-
minem, facta vel per visionem, vel per praesens colloquium.
2. Confirmatur per singulares, excellentes, Heroicas & divinas
virtutes: ut sunt Zelus in propaganda doctrina sacra ardentissi-
mus: pectus in eadem asserenda intrepidum: magnanima in fe-
rendis malis constantia, deniq; singulariter felix laborum successus.
3. Non semper immediata vocatio illustratur miraculis: quia
Nahumi, Abdia, Johannis baptista ministerium, nullum con-
junctum habuit miraculum. 4. Nec omni tempore usurpatur à
DEO, sed tunc cum vinea domini aliqua imminet calamitas:
Sic Elias Achabi tempore, aliq; sancti missi sunt.

40. Ex hisce jam subsumimus. Lutherus in depravatissi-
mis temporibus, & summo caelestis veritatis periculo, ob nugarum
papisticarum tenebras plus quam Cimmerias & palpabiles fuit à
Deo excitatus: idemq; opus reformationis magno spiritu aggressus,
Romanum Antichristum non tantum detexit, sed eundem etiam
devicit felicissime.

41. Concludimus ergo, haectenus Lutherum immediate vo-
catum à Deo, ut à sordibus & inquinamentis papisticis caelestem
doctrinam repurgaret.

42. Quando verò volente & urgente Illustrissimo Electore
Saxonia, Doctor Theologia publicè renunciatus, & ad ministe-
rium docendi & administrandi Sacramenta in Ecclesia & Aca-
demia Witebergensi est vocatus: Vocationem ejus mediatam &
ordinariam fuisse asserimus.

B 2

Hisce

43. Hisce positis non dubitamus afferere, Lutheri vocationem ex immediata ac mediata mixtam esse. Virtutes enim in ipso plane caelestes, Divina & extraordinaria fuerunt; laborum itidem mirifice felix successus & benedictio, & quos homines nemo armorum potentia expugnare poterat, hos gladio oris & solo verbo, potentiaque divini spiritus, Deo benedicente, domuit Lutherus, qua omnia extraordinaria & singularia in Luthero fuerunt. Vocationis vero prima va origo mediata & communis censenda est.

Octava
Quaestio.

44. His missis, octavè quaritur. An rectè fiat quod & hic & alibi in defunctorum pastorum loca præter filios, si qui sint, aut eos qui defunctorum viduam vel filiam uxorem ducunt, haud facile admittantur? Equidem si filius aut procius filia aut vidua defuncti, donis ad docendum necessarijs sit instructus, & Ecclesia liberum in Electione relinquatur iudicium, improbandum hunc morem vel lege charitatis Christiana moti, qua jubet benè de Ecclesia meritorum rationem etiam in posteris haberi, haud censemus: idque maxime cum ministrorum Ecclesia stipendia ita plerumque sint accisa, ut suis paupertatem & miseriam in patrimonio & hereditate relinquunt: & hæc tunc consuetudinem hanc verbo etiam Dei Ezech. 44, 21. consentaneum esse arbitramur.

hjo

45. Quod si verò successionis & hereditario jure, defunctorum liberi sibi parochias vendicare velint, & in constituendis pastoribus, major viduarum & filiarum, quam Ecclesia ratio habeatur: id ut Ecclesijs detrimentosum, ac legitima vocationi è diametro contrarium serio improbamus.

46. Ut ad finem properemus, ex oppositorum classe unam alteramve quasi unculam ad huc ventilabimus.

Nona
Quaestio.

47. Primum itaque quaritur. Quibus de causis liceat dimittere ministrum Ecclesiasticum? R. sp. Causa dimissionis legitima ex fine officij Ecclesiastici petenda sunt. Hic verò duplex est, docete nimirum, ac Sacramenta ritè & legitime administrare.

Docere

48. Docere iterum duplex: consistit namq; vel in insti-
tuendo, vel honestè & inculpate vivendo, ut Ecclesiastes alijs
exemplo sit, nec reprehensoribus exponatur ludibris. 1. Tim. 3
1. seqq. Tit. 1, 6. & seqq.

49. Si ergò quis turpiter vivit, nec corrigat mores admo-
nitus: deponatur: Si Sacramenta illegitimè dispensarit, exau-
doretur: si corruptè & hæreticè doceat: iidem dimittatur.
Osea 4, 6.

50. Plures fingere causas & casus non licet. Etsi enim hi
depravatis moribus & seculis multi interdum dimittuntur, ob Ze-
lum in arguendis pontificijs, vel nominandis Calvinianis, & refor-
mationibus eorundem intempestivis improbandis: ob constantiam
item in conservando & asserendo deposito verbi divini, Lutheri operâ
& fermento papistico repurgato: & deniq; ob crebriores & vehemen-
tiores malitia hujus mundi reprehensiones: tamen quam rectè &
sanctè id fiat, audiemus in magnis istis mundi comitijs, ubi nulli
malo erit impunè. Si corripere nolis, peccare noli: si sapè corrigi
nolis; sapè delinquere noli.

51. Ex hac questione ultima enascitur. A quibus Eccle-
siastes dimitti debeat? Respondeo, ab ijsdem, à quibus erat voca-
tus: nimirum à tota Ecclesia: si fuerint causa quas recensuimus,
sive ex ijs duntaxat ea, qua ad depositionem sufficit. Contrario-
rum enim eadem est ratio. Multa namq; incommoda sequerentur,
si ab uno ordine Ecclesia, Ecclesiastes dimitti posset & deberet. Si
enim unus ordo seu status vel leviusculè offenderetur ab Ecclesi-
aste, haud dubiè actutum officio abdicaretur.

52. Probamus itaq; receptam in Ecclesijs orthodoxis con-
suetudinem, quâ controversia de dimittendis ministris Ecclesia, ad
consistoria Ecclesiastica remittuntur, ubi partim Theologi, partim
poliuci totius Ecclesia nomine de causis hæc cognoscunt: ante
cujus dijudicationem, nemini etiam patronorum fas sit ministrum
dimittere: ut latius docet constitutio Superintendentum hujus du-

Questio
Decima

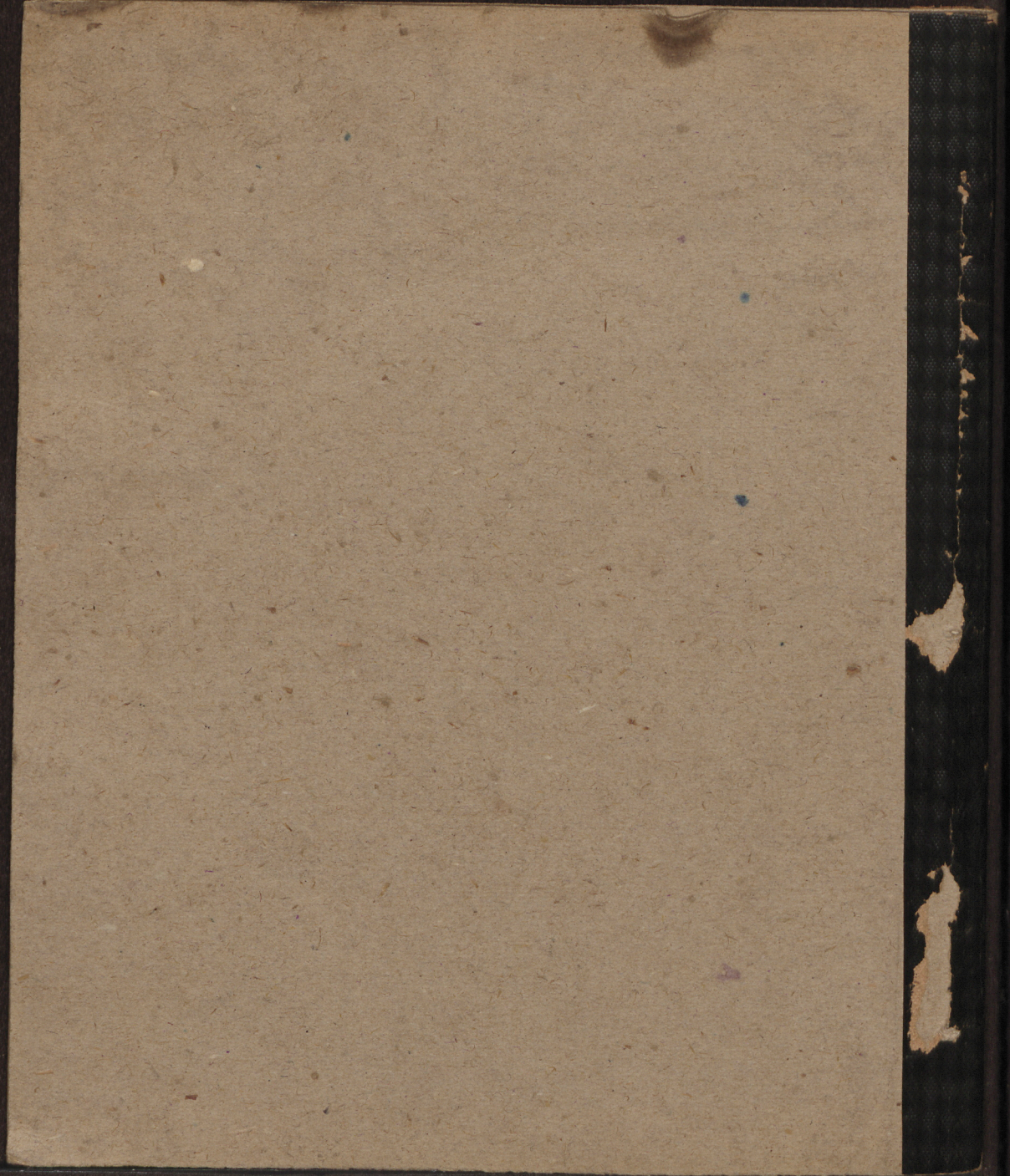
stetiget. etc. Executionem verò dimissionis, soli magistratui v en-
dicamus in solidum.

53. Atq; hac meta & finis sit officij nostri scholastici, in quo
qua à nobis rectè & salutariter facta sunt, divina in solidum ascri-
bimus gratia: qua verò vel omissa, vel minus rectè facta, tenui-
tati & imbecillitati nostrae, quam lubentes agnoscimus, imputari
petimus: DEUMq; ardentibus votis rogamus, ut vinea sua hu in
locus de fide operarijs porrò prospiciat, nosq; in veritate verbi sui
conservet, faciatq; ea de ore nostro procedere, qua sint coram ipso
principaliter grata, & sic fiant fidelibus cunctis accepta. Ipsi soli
sit laus, honor & gloria per infinita seculorum secula! Amen.

COROLLARIA.

1. An ordo Ecclesiasticarum personarum constituat Sacra-
mentum?
2. An Electio ministrorum Ecclesiae hodiè sorti committen-
da sit?
3. An gradus in ministerio ferri & tolerari possint?
4. Ordinationis Ecclesiasticae seu impositionis manuum ri-
tus an sit de Ministerij essentia: hoc est, an sit indifferens, an ve-
ro necessarius?
5. An quispiam in papatu ordinatus, & ad orthodoxam fi-
dem conversus, de novo ordinationis ritu inaugurandus sit?
6. An Ministerium Ecclesiasticum juvenibus committen-
dum sit?

48. Docere iterum duplex: consistit namq[ue] tuendo, vel honestè & inculpate vivendo, ut Ecc[lesi]e exempla sit, nec reprehensibilis exponatur ludib[ri]o. 1. seqq. Tit. 1, 6. & seqq.

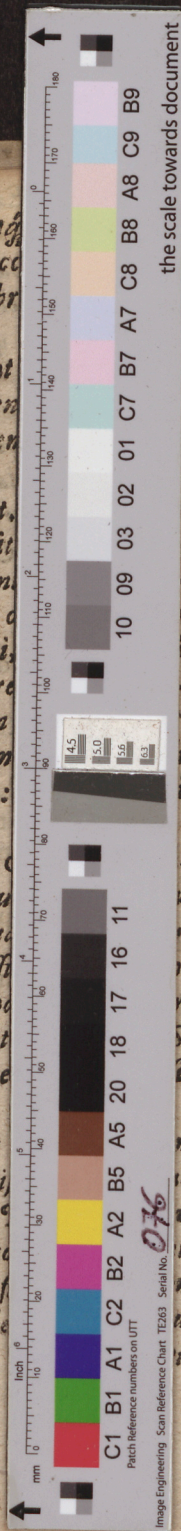
49. Si ergo quis turpiter vivit, nec corrigat[ur] vitus: deponatur: Si Sacramenta illegitimè dispensentur: si corruptè & hareticè doceat: iidem Osea 4, 6.

50. Plures fingere causas & casus non licet, depravatis moribus & seculis multi interdum dimittum in arguendis pontificijs, vel nominandis Calvinianionibus eorundem intempestivis improbandis: item in conservando & asserendo deposito verbi divini, à fermento papistico repurgato: & deniq[ue] ob crebriore[m] tiores malitia hujus mundi reprehensiones: tamen sanctè id fiat, audiemus in magnis istis mundi commalo erit impunè. Si corripi nolis, peccare noli: nolis; sapè delinquere noli.

51. Ex hac quaestione ultima enascitur. A C[ler]icis dimitti debeat? R. spondeo, ab ijsdem, à quibus: nimirum à tota Ecclesia: si fuerint causa quae five ex ijs duntaxat ea, qua ad depositionem suffi- rum enim eadem est ratio. Multa namq[ue] incommo- si ab uno ordine Ecclesia, Ecclesiastes dimitti possent enim unus ordo seu status vel leviusculè offendere- aste, haud dubiè actutum officio abdicaretur.

52. Probamus itaq[ue] receptam in Ecclesijs suetudinem, quae controversia de dimittendis mini- consistoria Ecclesiastica remittuntur, ubi partim poliitici totius Ecclesiae nomine de causis h[uius]ce cuius d[i]judicationem, nemini etiam patronorum dimittere: ut latius docet constitutio Superintende

B 3

Quaestio
Decima